

Ad Hebreos

CCXLIX

scz persona filij ad patres intelligamus. quod quidē exemplum apostoli in scripturis habetur. An Sapiētie. vii. de ipsa sapia dicit. Candor est lucis eterne. et qz licet in creaturis et si inuenire possumus aliqua coeua non tamē generans et generatū. In quibus generas semp pcedit in creaturis. Idcirco cum apostolus dixisset. Locutus est nobis in filio: ne ex hoc patre filium pcessisse intelligeret. et deo subiūgit. Qui: scz filius est splendor glorie. ex quo intelligamus qz sicut splendor procedit ab igne seu a sole. lz nō pcedatur ab eo tēpore. sic filius a ppe per generationē pcedit. licet ab eo tēpore nō pcedatur: s; sit sibi coetern⁹ sicut splendor coeuius est igni vel soli. et sic patz ratio quare habuit apostolus addere istud exemplum qui cum sit splendor glorie. scz ad tollēdum occasionē erroris. ne ex hoc qd dixerat: In filio. intelligeretur filius patri successiue in tēpore. sicut in creaturis generans pcedit tēpore suū genitum. et sequitur. Figura substantie eius. Circa qd sciēdum qz lz in corporalib⁹ omnis imago sit figura: nō tamē eontrario: omnis figura est imago. An in proposito saluo semper melior iudicio: nō videtur necessariū qz figura accipiat pro imagine: prout in postilla. s; vt accipiat figura in sua propria rōne. scz pro aliquo qd termino vel terminis includit. prout est in quarta specie qualitatē. Constat autem qz figura sic accepta continet totam quantitatem illius figure. An in hoc exemplo intēdit apostolus ostendere. qz filius in diuinis totam naturam seu substantiam. vel essentiam patris comprehendit per generationē. sicut figura totam quantitatem comprehendit per ipam terminatam. Et sic per istud exemplum excludit apostolus aliquas dissimilitudines que in predictis nominationibus habentur. Imago em in filio regis. et multominus in denario seu statura nō comprehendit naturam seu essentiam vel substantiam illius cui⁹ est imago. vt est manifestus. Similiter nec splendor totam naturam solis seu ignis comprehendit. Figura autem comprehendit: vt dictum est totam naturam seu quantitatem figuratam per ipam. vt circulus et quadratum et hmoi. totum spacium in circulo seu quadrato contentū figuratim comprehendit perfecte. sed qz in diuinis non est quantitas dimensionalit⁹: s; pelagus substantie seu essentie infinite. Ideo subiūgit. Figura substantie eius. hoc est dicere: figura dico comprehendēs substantiam. non quantitatem. et sic videretur illud intelligēdum. Numeri. xij. vbi domin⁹ de moyse qui essentiam diuinā fm Augustinū vidit in hac vita. sic dicit. Et figuram domini sic inuenitur. scz filium dei qui totam diuinā essentia complectit. sicut figura totum spacium in ea contentū comprehendit. Si autem contra p̄dicta quis dicat: qz figura supradicto modo intellecta: nō potest dici in diuinis. Tum qz figura sic accepta proprie ad quantitatem molis p̄tinet. Tum qz rem finitam seu determinatam demonstrat: cum de sui rōne importat inclusiones in termino seu terminis. Ad hoc dicēdum. qz fm glosam: illa que de deo dicuntur cum religioſitate debemus accipere: accipiendo scz illa que p̄tinent: et excludendo illa scz que a deo sunt aliena. sicut in nomine filij intelligimus generationē. non autem fm successionē: et in imagine intelligimus veram representationē. non autē lineamēta corporalia seu attrinentia que in qualibet imagine creata intelligunt. Unde in proposito in hoc qz dicimus figuram substantie intelligēdum esse totale comprehensionē immensitatis essentie seu sub substantie diuine: quam p generationē infinitā filius habet a patre: non autem molis quantitatem seu aliquam terminorū finitatem. Et isto modo quidam phorū dicebant de deo qz est spera intellectualis: cuius centrum est vbqz et circūferētia est nusqz. vt p hoc bnod dicit. Sperā: intelligit figura in q̄tra specie qualitatē accepta. Per hoc autē qd dicit Intellectualis: amouet ab ea corporeitatem dimensionale. Per hoc autē qd dicit: Cuius centrum est vbqz. intelligit qz vestigium diuinū in qlibet re creata inuenit. sicut est centrū: qd est proprium vestigium sperę. Per hoc autē qd dicit: et circūferētia est nusqz. intelligit qz representatio cuiuscūqz creature deficit ab omni moda rep̄-

tatione dei i infinitū. sicut incūferētia infinito distat a cētro. qz autē sequit. Pōtāsqz omnia verbo virtutis sue. expōnatur. pur in postilla. hoc addit: qz istud videtur fundari. Prouerb. xxx. vbi cum agitur de quibuscūqz ad sustentationem seu gubernationē principalis p̄tium mūdi p̄tinentibus di. Quis ascendit et. quis suscitabit id ē sustentant terminos terre. Subdit. Quod ē nomen eius et quod ē nomen filij eius si nosti. Ex quo patz qz illa que ibi dicunt ad sustentationē seu gubernationē mūdi p̄tinentia: p̄tinet ad filij: sicut ad patre. Per hoc autē qz dicit. Verbo virtutis sue. metaphorice videtur designare fm glo. facilitatē cōtinendi omnia ad modum illorū qui sine vllō labore t̄bo et digito mouēt aliquid vel efficiūt. qd vō subdit. Purgationem p̄torū faciens: prout in glo. p̄tinet ad christū fm humanitatē in qua crucis passionem et mortem perulit. per quā a p̄ctis nos purgauit. vt habet plene Esaie. liij. cetera exponatur prout in postilla: vsqz ibi. Cui em aliquando angelorum dixit. Filius meus es tu: ego hodie genui te. Contra quod postz dicit. qz nō solum angeli: sed etiam homines et alique creature quādoqz in scriptura dicuntur filij dei: et a deo generari. vt cum dicit Deuterio. xxij. Deum qui te genuit dereliquisti. et Job. xxviij. Quis ē pluvie pater. aut quis genuit stillas foris. Unde qualiter intelligatur efficacia rōnis apostoli ex hoc dicto p̄almitte. Filius meus es tu: ego hodie genui te. Habetur plene in additione super psalmū secundum in verbo predicto. Et de ibi.

Replica.

In capitulo primo ad Hebreos Burge. facit longam digressionē: in qua nōnulla dubia ad expositionē litterę imp̄tinentia ponit. de quibus non iudico: quia directe contra postillariorum non faciūt: sed illud dissimulandū non est. qz cum dicitur in eodem qz filij est splendor glorie dei et figura substantie eius. exponēdo illud dicit Burge. qz nō est necessarium figuraz accipi pro imagine prout in postilla. sed qz accipiat figura in sua propria rōne. scz in eo quod termino vel terminis includitur prout est quarta species qualitatē. in quo apparet Burge. non habere pro incōuenienti deum ponere in predicamento. quia ponit aliquid formaliter deū de deo fm propriam rōnem esse quartam speciem qualitatē. scilz figuram dei vel formam. Hoc em Burge. faciens auidet a fortiori deum in predicamento substantie ponere: quod tamē est contra magistrum. dist. viij. lib. i. nec videtur Burge. al signare propriā rōnem figure prout est quarta species qualitatē: dicendo qz termino vel terminis includit. Nā sic diceret rōnem mensurabilis vel mensure prout ipse declarat: figuram totam quantitatem comprehendere. p consequētia mēsurare: s; ratio mensure nō est propria ratio alicui⁹ qualitatis: s; est propria ratio et intrinseca quantitatē. vt patet per omnes pbice loquētēs. Ideo qualitas nō est fm propriam rōnem mensure quantitatis: s; eōuerso. Et propria autem rō figure et forme de quarta specie qualitatē est reſultatio ex ordine et dispositōe partū totius. Patet: quia ad positōes illius ordinis partū: resultat figura. et ad mutationē eius mutatur figura. et ad diuisionem partū abin uicem definit esse figura. et fm illam propriam rōnem deo nullo modo competere potest nomē figure: quia in deo nec est pars nec ordo p̄tium. vt fide tenemus. Pōtuit igitur Burge. stare contentus in dicto postil. qui exponit figuram per imaginē naturalem distinguens inter imaginem naturalem et artificialem. Et notāter imaginem substantie dei dicit illam figuram: qz est eiusdem substantie cum ppe plus qz filius regis cum rege. qui nō habent vnam substantiam: nisi vnitāte specifica: nō nūerali. Dicit etiam Burge. se docuisse circa psalmū secundū: quō ex allegato hic per apostolū accipiat efficacē ratio cōtra iudeos: cum dicitur. Filius meus es tu: ego hodie genui te. sed vide circa eiusdem psal. correctum competēs.

Capitulum secundum.

Epistola Pauli

Hopterea abundantius. Postq̃ apls in ca. pcedenti
p declarauit eminentia xpi: b̃ p̃r ex hoc ostendit quā-
ta sit exlibēda legi noue ab ip̃o dare. Et circa hoc
duo facit. q̃ p̃mo ponit q̃n dam p̃nitiā. 2 sc̃do p̃firmat ip̃-
sam: ibi. Nō em̃ angelis. C̃ sequenti talis est. 2 et uerus

Inſtāti fiat. hoc nō pōt eſſe niſi vtrute diuina. ſic ſocrus Pe-
tri ſanata eſt in febris a xpo. vrs Mat. viij. ⁊ talia miracu-
la vocant hic ſigna. Alia aut ſūt que nō pnt fieri p naturā
nec q̄rū ad lubſtātiā facti. nec q̄rū ad modū fieri. ſic ⁊ il-
luminatō cecli. ⁊ ſanatio leproſi. ⁊ talia dicūtur hic p̄digia

Et di. p̄diglū q̄si p̄
cul a digito. i. aliqd
remotuz ab ostēsiōe
vel p̄gnitiōe hūanā
q̄d est supra naturā
humanā ⁊ cōtūm ad
r̄stantiā facti. ⁊ q̄r-
r̄st ad modū fiendi.
Alia autē sunt q̄ non
solū excedūt naturā
hūanā: sed etiā vidē-
tur esse cōnām: sic q̄
virgo manēs virgo
pariat: ⁊ q̄ hīs vey
corpus per corpora ab
eoz diuisione ptrā-
seat: sic ip̄e xp̄us in-
trauit ad discipulos
ianuis clausis: ⁊ p̄li

Capitulum II

A fuit fufcepta a p[ro]p[ri]o
fuit cū reuerētia ma
gna. fin q[ue] p[er]t[inet] ex
p[ar]te. vbi d[icitu]r q[uo]d p[ro]p[ri]o
an fufcepti d[icitu]r legis
per duos dies vefti
mēta lauit: ⁊ a pro
p[ri]is vxorib[us] conti
nuit: vt e[ss]et par[atus] die
tertio ad legē reue
rēter fufcipiēdā. fuit
illa lex fuit diligēter
obferuata: q[ui]a et t[ra]n
grefiores puniebāt
morte: ergo m[ult]o for
tius lex noua q[ue] da
ta e[st] ap[osto]lis imediate a x[p]o: q[ue] e[st] d[omi]n[us] angelor[um]. ⁊ mediāt[er]
bus ap[osto]lis i mūdo diuulgata: e[st] p[er] p[re]dicatōem ⁊ p[ro]firmatōem
miraculor[um]. fufcipiēda e[st] cū p[re]dicat[i]o ⁊ diligēter obferuan
da: ⁊ t[ra]nsgrefiores magis puniēt[ur]. ⁊ h[ec] e[st] igit[ur] q[uo]d p[ro]cludit
ap[osto]ls. **a** Propterea. i. p[ro]pter excellēt[i]a legis noue a x[p]o
date. **b** Abūditius oportet obferuare. nos xp[ist]ianos.
c Ea q[ue] audiui[m]us a x[p]o. i. ⁊ ap[osto]ls. **d** Ne forte p[er]fua
mus. fuit em[en] h[oc] p[er] penā corpales. fm q[uo]d dicit[ur]. ij. Reg. xliij.
Quasi aque dilabimur i terrā. q[ue] nō reuertunt. h[oc] vlt[er]i[us] ef
fuit p[er] culpā. h[oc] p[er]fuit. i. p[er]fecte fuit p[er] eternā dānatōem.
q[uo]d p[ro]igit nō obferuatibus xp[ist]i legem. Itē b[ea]t[us] d[icit] ap[osto]ls. Ne
forte p[er]fuiam[us]. i. eternā dānatōem incurram[us]. q[uo]d p[ro]bat
p[ro]pter q[uo]d legē veterē: q[ue] e[st] mioris auct[orit]is di. **e** Si em[en] q[ue]
p[er] angelos d[omi]n[us] e[st] sermo. i. verus lex q[ue] data ē p[er] angelū
in mōte Moysi: vt p[re]d[ic]tū e[st] p[re]cedēti ca. **f** F[aci]t[us] e[st] fir
mus. i. firm[us] inūctus ad custodiēdū. **g** Et ois p[ro]uar
cat[i]o. i. t[ra]nsgressio legis p[er] p[re]m[iss]iōis. q[uo]d e[st] p[ro]a p[re]ce
p[ro]a negatiua. **h** Et inobediētia. i. p[er] p[re]m[iss]iōis: q[uo]d e[st]
p[ro]a p[re]cepta affirmatiua. **i** Accepit iustā retri. merce
dis. i. penā debitā fm q[ue]ritatē ⁊ eq[ui]tatē criminis. vt i. vete.
testō in multis locis. si ergo ita e[st] i. Q[uo]d nos. i. carbo
lici. **k** Effugiem[us]. penam debitā. **l** Si tantā negle
gerim[us] salutē. i. si inobediētes fuerim[us] legi noue: i qua so
la ē salus vite etne. q[ue] d. nullo mō. ⁊ p[er] o[mn]i d[icit] ap[osto]ls q[uo]d liter
becler noua a x[p]o p[ri]mo data e[st] ap[osto]ls. ⁊ p[er] ap[osto]los publica
ta. **d**. m. Que. i. lex noua m. Et iustit[ia] accept[us] enar
p[ro] d[omi]n[us] q[ue] ap[osto]ls i p[re]cipio e[ss]e dedit. **n** Ab eis q[ue] audiēst.
a x[p]o. i. ab ip[s]is ap[osto]ls ⁊ alijs discipul[is]. **o** In nos p[ro]fir. ē
p[er] p[re]dicatōem ihou p[er] Contestāte deo. i. p[ro]firmāte eo
rū p[re]dicatōem p[er] miracula varia ⁊ multa. sicut d[icit] Mar. vi.
rimo. D[omi]n[us] coo[per]ante ⁊ sermone p[ro]firmāte sequētib[us] signa
sic em[en] ea q[ue] subsunt rōn[i] p[ro]firmāt[ur] p[er] hoc q[uo]d ad p[re]cipia per
se nota reducūt[ur]. ita sūt ea q[ue] excedūt facultatem intelle
ctus humani: cuiusmodi sunt credibilia sufficiēter confir
māt[ur] q[uo]d ad testimoniu[m] talis doctrine miracula facultatē
totius nature create p[ro]ferentia a deo p[ro]petrant: q[ui]a cū de
us nō possit esse testis falsitatis. p[er] hoc sufficiēter ostendit[ur]
q[uo]d talis doctrina merā continet veritatez. ⁊ hoc e[st] quod
d[icitu]r. **o** In nos p[ro]fir. e[st]. i. lex euāgelica p[er] Cōstante do
id ē cōfirmāte ipam q[ue] Signis ⁊ portētis. i. varijs mi
racul[is]. Ad cui[us] euidētiā sciēdū e[st]. q[uo]d miracula p[er] q[ue] p[ro]firma
ta ē ista doctrina euāgelica: sūt i triplici d[omi]n[i]a q[ue] aliq[ue] sūt q[ue]
p[ro]fir fieri p[er] nām: q[ue]rūt ad subam factiōem nō t[ame]n q[ue]rūt ad modum
fēdi: sic sanatio febris: aliq[ue] fit v[er]tute nature: aliq[ue] v[er]tute
medicine ipam nām adiuuare. ⁊ tūc nō e[st] miracul[um]: q[ue] h[oc]
cām naturālē. sanatio t[ame]n fēti istō modo fit in t[em]p[or]e. q[ui]a natu
ra nō p[ot]est opari in instāti. si autem sanatio febris p[er]fecta i

13

De. 83

